

SINIF YÖNETİMİ

2. HAFTA
Sınıf Yönetiminin
Temel Kavramları ve Tanımları

Doç. Dr. Melike ARSLAN

Sınıf Yönetimi

- Sınıf Nedir
- Sınıf Yönetimi Nedir?
- Amaçları
- Kapsamı
- Özellikleri
- Boyutları
- Modelleri

Sınıf yönetimi

Öğrenme süreci sınıf ortamında gerçekleşmektedir.

Sınıf yönetimi ise bu sürecin başarıya ulaşmasında en büyük etkindir.

Sınıftaki öğrenme etkinlikleri

- Yeniliğe
- Çeşitliliğe
- Üretime
- Katılıma
- Öğrencinin gelişim düzeyine göre düzenlendiğinde eğitimsel hedefler doğal bir sürece dayalı olarak gelişmektedir.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitimin tanımı; kavram ve amaçları yaklaşımlara göre değişmektedir.
- Geleneksel yaklaşımda eğitim: Öğrencilere gerekli bilgileri net ve açık bir şekilde aktarmadır. Burada temel amaç "**bilgi aktarma**"dır. Aktarılan bilginin niteliği kadar aktarma biçimine de önem verilmektedir.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitimin tanımı; kavram ve amaçları yaklaşımlara göre değişmektedir.
- Davranışçı yaklaşımda eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik değişme meydana getirme sürecidir. Burada temel amaç "**davranış değiştirme**" dir. Davranış, tutum, uyarıcılar, tepkiler, pekiştirme, tekrarlama, alışkanlık oluşturma önemlidir. Öğrencilerin davranışlarında gözle görülebilir değişiklikler meydana getirmek önemlidir.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitimin tanımı; kavram ve amaçları yaklaşımlara göre değişmektedir.
- Bilişsel yaklaşımda eğitim: Bireyin çeşitli yaşantılar yoluyla bilişsel şemalarını geliştirme sürecidir. Bu yaklaşımın temel amacı "**şema geliştirme**"dir. Öğrenme süreçlerinde belleğin işlevleri ve bilgi işleme süreçleri üzerinde durulmaktadır.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitimin tanımı; kavram ve amaçları yaklaşımlara göre değişmektedir.
- Yapılandırıcı yaklaşımda eğitim: n bilgilerle yeni bilgilerin birleştirildiği, anlamlandırıldığı ve zihinde yapılandırıldığı bir süreçtir. Öğrencinin bizzat kendisinin anlam oluşturmasıdır. Burada temel amaç “**ğrenmeyi öğretme**” dir. Eğitimi aktif bir çalışma olarak almakta, gerçek öğrenme durumlarına ağırlık vermekte, girişimci bir eğitimi ve proje yaklaşımını benimsemektedir.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitime Yakın Kavramlar
- Yetiştirme: Gençleri şekillendirme ve bilgilerini zenginleştirme işlemidir. Eğitimde bilgi verme boyutunu kapsamaktadır. Eğitimle ortak yönü bireye bir konuda bilgi verme ve bilgisini zenginleştirmedir.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitime Yakın Kavramlar
- Öğrenim: Tahsil anlamındadır. Okulda öğretilen bir alanla ilgili eğitimidir. Türkçe öğrenimi, matematik öğrenimi gibi. eğitim alanının sadece kuram ve içerik boyutunu kapsamaktadır. Ürün ve süreç boyutu dışarda kalmaktadır.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitime Yakın Kavramlar
- Pedagoji: Çocukları eğitme ve onlara rehberlik etmedir. Öğretmen ve öğrenci arasında eğitsel ilişkileri kapsar. Pedagoji kavramı eğitim alanının sadece süreç boyutunu kapsamaktadır.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitime Yakın Kavramlar
- Öğretim: Bir alana özgü bilgilerin öğrencilere kazandırılmasıdır. Bir alanla ilgili bilgiler öğrencilere kazandırılırken öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikler düzenleme, araç ve gereçleri sağlama ve rehberlik etme işi bu kavramda yer alır. eğitim alanının sadece içerik boyutunu kapsamaktadır.

Sınıf yönetimi-kavramlar

- Eğitime Yakın Kavramlar
- Öğretmen-öğrenci pedagojik ilişkilerle birbirine bağlıdır.
- Öğretmen-bilgi öğretimle birbirine bağlıdır.
- Öğrenci-bilgi öğrenme teknikleriyle birbirine bağlıdır.
- Öğrenme: Bireyin yaşantılar sonucu bilgi, beceri, davranış, tutum ve alışkanlıklarında meydana gelen uzun süreli değişimlerdir. Öğrenme bireyin kendini sürekli geliştirmesidir.

Sınıf nedir?

- Eğitim-öğretim etkinlikleri gerçekleştirildiği ve öğretmen ile öğrenci arasındaki etkileşimin yoğun yaşandığı ortamlardır.
- Ortak yaşama alanı
- Öğrenme isteğinin oluşturulduğu yer
- Öğrenme ipuçlarının verildiği yer

Sınıf nedir?

- Geleneksel eğitim yaklaşımına göre: öğrencilerin toplandığı, bilgilerin aktarıldığı, davranışın geliştirildiği okulun birimidir.

Sınıf nedir?

- Bilişsel eğitim yaklaşımına göre: öğrencinin bilgi edinme sürecinin yönetildiği ve bilgiyi işleme süreçlerinin kazandırıldığı yer.

Sınıf nedir?

- Yapılandırıcı yaklaşıma göre sınıf dışında da öğrenme olduğu için sınıf yerine öğrenme ortamı kullanılmaktadır. Öğrenme ortamı, düşünme, yaratıcılık, sorgulama vb. zihinsel becerilerin geliştirildiği, ortak sorunların paylaşıldığı, karşılıklı sevgi ve saygının olduğu, öğrencilerin öğrenmeye güdülendiği ortamlar.

Sınıfın yapısal özellikleri

- **Çok boyutluluk:** Çok farklılıklar görülmektedir. burada öğretmenin görevi, sınıf ortamında gerçekleştirilen çok değişik etkinlikleri birbirleriyle bütünleştirmektir.
- **Yakınlık:** Sınıfta olan olaylara anında müdahale etmek gerekir.
- **Tahmin edememe:** Sınıftaki olaylar tahmin edilemez niteliktedir.
- **Açıklık:** Sınıf olaylarında gizlilik söz konusu değildir. Yaşanan her şey ortadır.
- **Ortak tarih:** Sınıfta yaşanan tüm olaylar ortaktır. Sınıfın belleği oluşur. Bunu iyi yönde değerlendirmek gereklidir.
- **Özgünlük:** Her sınıfın kendine özgü dokusu vardır.

Sınıf yönetimi nedir?

- Öğrencilerin eğitimsel amaçlara ulaşması için her türlü aracın kullanılmasını ve işletilmesini içerir.
- Öğretim hedeflerine ulaşmak için öğrenme çevresi oluşturma, koruma ve yönetme etkinliğidir.
- Öğretmen sınıf yönetimi konusunda
 - Karar verir ve sorun çözme tekniklerini kullanır.
 - Öğrencilerin sınıf çalışmalarının koordine eder.

Sınıf yönetimi nedir?

- Sınıf Yönetimi: Öğretim amaçlarını gerçekleştirmek için planlama, uygulama ve değerlendirme etkinliklerine ilişkin ilke, kuram, strateji, yöntem, teknik, araç ve gereçlerin sistemli ve bilinçli kullanılmasına yönelik etkinliklerin tümüdür.

Sınıf yönetimi nedir?

- Temel işlevi: Sınıfta öğretmenler için uygun ve verimli bir ortam oluşturmaktır. Sınıfta olumlu bir sınıf iklimi oluşturmaktır. En önemli işlevi etkili öğrenme-öğretme ortamı oluşturmaktır.

Sınıf yönetimi nedir?

- Bu temel işleve ulaşmak için etkili sınıf yönetimi
 - zamanın etkili kullanılması,
 - sınıf yaşamının düzenli bir biçimde yürütülmesini ve
 - öğrencilerin kendi kendilerini yönetmelerini sağlar.

Sınıf yönetiminin kapsamı

- Öğretmenlerden istenilen öğrencilerin katılımını sağlayan çalışmalar yapmak ve ihtiyaç duyulan içerik ve amaçlanan becerileri geliştiren etkinlikleri üretebilmektir.
- Nitelikli bir eğitimin senaryosu bireyin "öğrenme başarısı" üzerine kurgulanır. Öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediği önemlidir.

Sınıf yönetiminin kapsamı

- Öğrenmeye etki eden etmenler nelerdir?
 - **içeriğin düzenlenmesi:** Etkileşim temelli gerekli becerileri kazandıracak içerikler sağlanmalıdır. İçeriğin kapsamı, karmaşıklığı, zenginliği, sunum sırası göz önünde bulundurulmalıdır.
 - **Öğrencinin aktif katılımı:** Öğrencinin katılım düzeyi yüksek tutulmalıdır.
 - **Öğrencinin memnuniyeti:** Çalışmalar öğrencinin memnuniyetini sağlamalıdır.

Sınıf yönetiminin kapsamı

- Öğrenci başarısını etkileyen değişkenler
 - Öğrencinin fiziksel gelişimi
 - Okul ve sınıfın akademik algısı
 - Disiplin
 - Öğrenci katılımı
 - Okul çevresi
 - Okulla ilgili sorumluluk alma anlayışı
 - Sınıf yönetimi

Sınıf yönetiminin kapsamı

- Öğrenme sürecini gerçekleştirmeye yönelik etkinliklerin tümü sınıf yönetimi kapsamında yer alır.
- Sınıf yönetimi baskıcı bir anlayışla sınıfı kontrol etme ve disipline etme süreci değildir.

Sınıf yönetiminin özellikleri

- Sınıf yönetimi okul yönetiminden etkilenmektedir. Okul kültürü ve iklimi sınıf yönetimine etki etmektedir.
- Sınıf yönetimi iki temel boyut üzerinde yapılanmaktadır. Bu boyutlardan
 - 1. Sınıfın ilişki düzeninin oluşturma,
 - 2. Daha etkili ve verimli öğrenme süreci yaratmak

Sınıf yönetiminin özellikleri

- Sınıf yönetimi,
 - Ülkenin kültürel özelliklerine göre farklılık gösterir.
 - Ülkelerin eğitim politikalarına göre değişir.
 - Öğrencilerin ihtiyaçlarına
 - Gelişim özelliklerine
 - Sınıfın düzeyine göre değişir

Sınıf yönetiminin özellikleri

- Sınıf yönetimi
 - Öğretmen
 - Öğrenci
 - Okul programı
 - Öğrenme ortamı
 - Okulun yönetim yapısı
 - Aile
 - Çevre değişkenlerine
 - Göre farklı uygulama alanı bulabilmektedir.

Sınıf yönetiminin boyutları

- 5 temel boyut içermektedir.
 - Sınıfın fiziksel ortamının yönetimi
 - Öğretimin yönetimi
 - Zaman yönetimi
 - Sınıfta ilişki yönetimi
 - Öğrenci davranışlarının yönetimi

Sınıf yönetiminin boyutları

- Sınıfın fiziksel ortamının yönetimi
 - Oturma düzeni
 - Sınıf temizliği
 - Ortam genişliği
 - Isı
 - Işık
 - Renkler
 - Estetik
 - Eğitsel araçlar
 - Gürültü düzenekleri

Sınıf yönetiminin boyutları

- Öğretimin yönetimi
 - Öğrenciyi tanıma
 - Öğretim planlarını hazırlama
 - Materyal sağlama
 - Yöntem seçme
 - Öğrencinin dikkatini çekme
 - Derse katılımı sağlama
 - Gelişimleri izleme
 - Değerlendirme

Sınıf yönetiminin boyutları

- Zaman yönetimi: öğretimsel sürecin iyi planlanması ve yönetilmesi
 - Ders konuları arasında geçişlerin uyumlu yapılması
 - Zamanın ders dışı ve bozucu etkinliklerle harcanmaması
 - Sıkıcılığın önlenmesi
 - Zamanın çeşitli etkinliklerle zenginleştirilmesi
 - Devamsızlığın önlenmesi
 - Okuldan ayrılmaların önlenmesi

Sınıf yönetiminin boyutları

- Sınıfta ilişki yönetimi
 - Sınıf kurallarının beraber belirlenmesi ve uygulanması
 - Öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen iletişiminin ve etkileşiminin yönetimi
 - Sınıf içi davranışların şekillendirilmesi

Sınıf yönetiminin boyutları

- Öğrenci davranışlarının yönetimi:
 - Etkinliklerin ve eğitim ortamının istenen davranışı sağlaması
 - İstenmeyen davranışların önceden tahmin edilerek önlenmesi ve değiştirilmesi
 - Sınıf kurallara uyumun sağlanması

Sınıf yönetimi süreçleri

- **Program ve planlama:** Programın belirlenip buna göre planlamanın yapılması
- **Öğrenme ortamını düzenleme:** Sınıf eğitim ve öğretime uygun hale getirilir.
- **İletişim ve etkileşimi düzenleme:** Sınıf içi ilişkiler düzenlenir.
- **Öğrenme ve öğretme:** Etkinliklerin öğrencilerin öğrenmesine ve kendini geliştirmesine yönelik olmasına dikkat edilir. Öğrenci merkezli uygulamalara yer verilmelidir.
- **Becerileri geliştirme:** Öğrencilerin çeşitli becerilerinin izlenir, değerlendirilir ve geliştirilir.
- **Değerlendirme:** Gelişim durumları sürekli izlenmeli ve beceriler belirli aralıklarla değerlendirilmelidir.
- **Süre kullanımı (zaman yönetimi):** Ders yılı başında belirlenen etkinliklerin zamanının iyi ayarlanması gerekir.

Sınıf yönetimi modelleri

- Model: Uygulayıcıya bilgileri, becerileri ve gözlemleri yorumlamak için teorik bir çerçeve sunmalıdır.
- Sınıf yönetimi modelinde aşağıdaki özellikler olmalıdır.
 - Bir veya birkaç teoriye dayalı olmalı
 - Bütünlük taşımalı ve sistemli olmalı
 - Mantıklı aşamalar, süreçler, ilkeler ve kurallar içermeli
 - Ulaşılabilecek amaçlara yönelik beceriler açıkça belirtilmeli
 - Öğretim sürecinde izlenilebilir, uygulanabilir çalışma ve etkinlikler sunmalı
 - Kendine özgü yöntemleri olmalı
 - Sistemli bir eğitim yoluyla aktarılabilir olmalı

Sınıf yönetimi modelleri

- Model seçimi
 - Dersin amaçlarına
 - Öğretimsel kaynaklara
 - Öğrencilerin ihtiyaçlarına
 - Öğretmene göre değişir

Sınıf yönetimi modelleri

- Son dönemlerde sınıf yönetimi modelleri
- Baskıcı bir anlayıştan → demokratik anlayışa
- şekil yönelimli bir durumdan → amaç yönelimli bir duruma
- Öğretmen merkezliden → öğrenci merkezliye

Sınıf yönetimi modelleri

- Tepkisel model
 - İstenmeyen davranışa karşı bir tepki var.
 - Modelin amacı: istenmeyen durum veya davranışın değiştirilmesi
 - Klasik modeldir.
 - Davranışçı kuramdan beslenir.
 - Davranış değiştirmede ödül ve ceza ön plana çıkar.
 - Tepkiler gruptan ziyade bireye yöneliktir.
 - Sınıf yönetiminde yeterlilik düzeyi yüksek olmayan öğretmenler kullanır.
 - İstenmeyen bir davranış çıktığında bu model kullanılabilir.
 - Yaygın kullanılır.

Sınıf yönetimi modelleri

- Önlemsel model
 - Hata yapmama anlayışına dayanır.
 - İstenmeyen davranışların kestirilmesi ve gerekli önlemlerin alınmasına dayanır.
 - Modelde bireyden çok grup ön plana çıkar.
 - Sınıf sosyal ve kültürel aktivitelerin yoğunluk kazandığı bir yaşam alanı olarak görülür.
 - Temel amaç: öğrenme sürecini aksatan her türlü sorunun ortaya çıkmasını önlemektir.
 - Önemli olan sorunun tespit edilmesi değil, sorun ortaya çıkmadan önlenmesidir.

Sınıf yönetimi modelleri

- Gelişimsel model
 - Sınıf yönetiminde öğrencilerin
 - zihinsel,
 - fiziksel,
 - duygusal ve
 - sosyal gelişim özellikleri ve düzeyleri dikkate alınır.
 - Bu modelde sınıf içi öğrenme etkinlikleri ve oluşturulacak kurallar öğrencilerin gelişim evrelerine uygun düzenlenir.

Sınıf yönetimi modelleri

- Bütünsel sınıf yönetimi:
 - Yukarıdaki modellerin tümünü yeri geldiğinde kullanmayı öngörür.
 - Önlemsel sınıf yönetimine öncelik verir.
 - Önlemsel yönetim çabalarına karşın oluşabilecek istenmeyen davranışları düzeltmek amacıyla tepkisel yönetim araçlarından yararlanır.
 - Öğrencilerin gelişimsel özellikleri de dikkate alınır.
 - Model sınıfın içi ve dış çevresini bir bütün olarak görür.
 - Sınıf yönetiminin sistem modeli de denir.

Sınıf yönetimi modelleri

- Yukarıdaki modellerden herhangi birisi en geçerlidir diyemeyiz. Bazıları ayrı ayrı kullanılabileceği gibi birlikte de kullanılabilir.
- Her ortamda geçerli olabilecek bir sınıf yönetimi modeli yoktur.

KAYNAKLAR

- Gülşen, C. (2011). Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi. *Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Güneş, F. (2014). *Sınıf yönetimi: Yaklaşım ve modeller.* Pegem Akademi.
- Shindler, J. (2016). *Dönüştürücü Sınıf Yönetimi.* Eğitim Yayınevi.

